

Sufler

343915

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Praca suflera polega na umiejętnym suflowaniu, czyli podpowiadaniu tekstu aktorowi, który zapomniał swojej kwestii podczas przedstawienia teatralnego bądź nagrania telewizyjnego. By osiągnąć cel, sufler musi posiadać umiejętność tzw. szeptania scenicznego (szeptania słyszalnego nawet z większych odległości), a w przypadku pracy w telewizji - bezgłośniego podpowiadania jedynie ruchem ust. Jest to zawód służebny wobec innych - zawodu aktora, reżysera. Obecność suflera w trakcie przedstawienia ma dać aktorom poczucie bezpieczeństwa i pewności, iż zawsze jest ktoś zdolny do podpowiedzenia zapomnianego tekstu.

Sufler teatralny, począwszy od pierwszej próby czytanej, na której reżyser ostatecznie ustala obsadę, przez próby sytuacyjne, aż po generalną, obserwuje pracę zespołu i w niej uczestniczy. Poznaje on w ten sposób styl pracy poszczególnych aktorów. Znajomość sposobów ich pracy pozwala mu potem podczas przedstawień podpowiadać w odpowiednich momentach (potrafi rozpoznać, kiedy aktor robi pauzę, kiedy zaś zapomniał tekstu). Głównym zadaniem suflera obserwującego próby jest tworzenie tzw. egzemplarza suflerskiego, czyli zapisywanie w scenopisie wszelkich zmian, skreśleń, przestawionych scen oraz pauz robionych przez aktorów (zdarza się tworzenie specjalnego systemu znaków przez suflerów jednego teatru). Egzemplarz taki jest aktualnym wzorcem, bazą tekstową dla wszystkich innych egzemplarzy, m.in. reżyserskiego, nim też posługuje się sufler w suflowaniu podczas spektakli.

Do obowiązków suflera należy dopilnowanie, by aktorzy wypowiadali tekst zgodnie z egzemplarzem. Metoda pracy w tym przypadku zależy od przyzwyczajeń aktora. Część z nich lepiej zapamiętuje kwestie ucząc się ich w domu i w tym wypadku sufler ma za zadanie korygować podczas prób ewentualne błędy, część zaś uczy się bezpośrednio podczas prób sytuacyjnych - wtedy sufler musi współpracować z aktorem, "podrzucić" mu tekst na bieżąco.

W trakcie spektaklu sufler siedząc na widowni (w przypadku małych scen bez zaplecza) lub w kulisie (z boku sceny) musi równocześnie obserwować akcję sceniczną i kontrolować zgodność wypowiadanego tekstu z zapisem egzemplarza suflerskiego.

Suflera telewizyjnego w scenach statycznych coraz częściej zastępuje tzw. teleprompter, czyli urządzenie elektroniczne wyświetlające tekst, umieszczone przy kamerze.

Środowisko pracy

materiałne środowisko pracy

Sufler może pracować nie tylko w teatrze, ale i w telewizji. Jednak głównym miejscem jego pracy pozostaje teatr. Podczas prób obserwuje scenę z widowni. W trakcie przedstawienia zależnie od warunków inscenizacyjnych siedzi czasem w niewygodnej pozycji w kulisie (niewidoczny z boku sceny, ukryty za dekoracją) lub w pierwszym

rzędzie na widowni.

W zawodzie suflera częste są schorzenia strun głosowych, występujące szczególnie u starszych, dłużej pracujących suflerów.

warunki społeczne

Sufler swoją pracę wykonywać może jedynie we współpracy z aktorami i reżyserem. Dostosować się musi do ustaleń reżysera dotyczących prób i przedstawień, powinien również zaznajomić się z interpretacją reżyserską realizowanego dramatu. Samodzielnie zaś dostosowuje się do metody pracy indywidualnej aktora, dopasowując się do przyzwyczajeń aktora, by osiągnąć jak najlepszy efekt i doprowadzić do pamięciowego opanowania tekstu. Sam też opracowuje egzemplarz suflerski, wszelkie zmiany zaznaczając za pomocą własnego kodu.

Funkcja suflera, zmuszająca go do ciągłej obserwacji i kontroli pracy aktorów oraz nieustannego zwracania im uwagi i poprawiania niesie ze sobą ryzyko konfliktów. Występują one szczególnie często w końcowej fazie budowania przedstawienia, gdy zarówno aktorzy, jak i sufler stresują się z powodu nadchodzącej premiery.

warunki organizacyjne

Sufler pracuje od 6 do 9 godzin dziennie. Czas jego pracy zależy od ustalonych przez reżysera i dyrektora teatru godzin prób i spektakli. Gdy sufler prócz suflowania podczas codziennych przedstawień pracuje równocześnie nad nowym dziełem scenicznym, musi pojawiać się zarówno rano na próbach, jak i wieczorem na spektaklach. Nie jest od niego wymagane specjalne ubranie (czasem przebierany jest w kostium pasujący do granej sztuki), choć ubiór suflera nie powinien być ekstrawagancki, by nie wyróżniał go spośród widzów i nie odwracał ich uwagi od sceny.

Sufler stara się, by aktorzy pamięciowo opanowali tekst oraz poprawnie wypowiadali go ze sceny. Pilnuje również poprawności stylistycznej i gramatycznej zapisanych w egzemplarzu suflerskim kwestii.

Wymagana jest od niego pełna dyspozycyjność, gdyż zdarzają się dodatkowe próby czy przedstawienia oraz praca w soboty, niedziele i święta, czyli normalne dni pracy dla teatru.

Wymagania psychologiczne

By umiejętnie podpowiadać aktorom zapomniane przez nich kwestie, sufler musi nie tylko pamięciowo opanować scenopis, co ułatwia później szybkie suflowanie. Powinien on również nawiązać tak bliski kontakt z aktorem, aby natychmiast rozpoznawać chwile wahania, niepewności i w tych momentach "podawać" tekst. Nie powinno mu się udzielać zdenerwowanie aktora, jego zadaniem jest ponowne nadanie rytmu roli i uspokojenie występującego. Wyjątkowego współdziałania wymaga w szczególności praca nad monodramem, gdy sufler pracuje tylko z jednym aktorem. Pozytywna współpraca zależy od nawiązanego już na pierwszej próbie osobistego kontaktu. Jednoczesna obserwacja sceny i egzemplarza wymaga nie tylko podzielności uwagi, ale również dobrego wzroku umożliwiającego czytanie nawet w warunkach niedostatecznego oświetlenia. Bez względu na monotonię warunków sufler musi być skoncentrowany na płynącym ze sceny tekście niezależnie od tego, czy jest to

pierwsze, czy setne przedstawienie.

W stresującej pracy w teatrze, gdzie ścierają się indywidualności aktorskie i reżyserskie sufler musi wykazać się opanowaniem (nie powinien brać strony w konfliktach aktorsko-reżyserskich, bo przeszkodziłoby mu to w poprawnym spełnianiu swoich obowiązków) oraz umiejętnością podporządkowania się reżyserowi oraz aktorom. Powinien zdawać sobie sprawę ze swej służebnej wobec przedstawienia i artystów roli. Cierpliwie powtarzać zapominaną przez wykonawcę kwestię (nawet gdy musi powtarzać ją po raz kolejny).

Wymagana jest w tym zawodzie dokładność, skrupulatność szczególnie podczas prowadzenia egzemplarza, który musi być czytelny także dla ewentualnych zastępców. Dokładne zapisywanie podczas prób wszelkich zmian pozwala suflerowi na szybkie zorientowanie się w pomyłkach aktorów i ich natychmiastową korektę.

Sufler opracowując sztukę powinien ją dobrze rozumieć, gdyż ułatwia to dostosowanie się do wymagań reżysera oraz współpracę z aktorami. Powinien więc zapoznać się z dostępnymi opracowaniami i omówieniami na temat tekstu, by pojąć intencje reżysera i podporządkowany im sposób gry aktorskiej.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Najważniejszy w pracy suflera jest dobry wzrok oraz słuch. W ciemnościach panujących na widowni lub w kulisie musi on sprawdzać na bieżąco scenopis, słuchając jednocześnie odgłosów dochodzących ze sceny. Przeszkadzają przy wykonywaniu tego zawodu schorzenia strun głosowych oraz wady wymowy, choć nie wykluczają one kandydata na to stanowisko. Istnieje możliwość podjęcia pracy przez niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich i osób z dysfunkcją kończyn dolnych. Wymaga to jednak przeróbek kulis, wejść na scenę od strony zaplecza technicznego itp., gdyż nie wszystkie teatry są dostosowane do potrzeb osoby na wózku (brak podjazdów, specjalnych toalet, miejsc do ustawienia wózka na widowni itp.).

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Formalnie przy przyjmowaniu do pracy na stanowisko suflera nie ma określonego minimalnego poziomu wykształcenia, jednak w praktyce osoby nie posiadające ukończonej szkoły średniej nie mogą liczyć na otrzymanie posady. Nie ma szkół, w których kandydat mógłby się nauczyć suflowania. Jedynie praktyka w teatrze pozwala na wykonywanie zawodu. Przydatne jest również wykazanie się zainteresowaniem teatrem.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Sufler nie ma możliwości formalnego awansu, może on jednak starać się o zdobycie uznania jako dobry sufler. W praktyce, po dłuższej pracy w teatrze sufler może również wykonywać obowiązki inspicjenta (kontrolującego przebieg prób i przedstawienia, wejścia i zejścia aktorów ze sceny), rekwizytora.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Nie ma ograniczeń wiekowych dla ludzi starających się o pracę, mogą ją podjąć

także osoby powyżej 50 roku życia. Warunkiem jest dobry stan strun głosowych, wzroku i słuchu.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- lektor
- organizator widowni
- rekwizytor
- inspicjent
- aktor

Polecana literatura

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.